

หลักการบริหารกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน :

กรณีศึกษา กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ¹

Management Principles With Approach to Develop Community Enterprise

: A Case Study of Pounded Unripe Rice Group in Baankhonsri, Khonsawan Subdistrict, Wanonniwat District, Sakhonnakhon Province

รัตน์พล หอมสมบัติ ²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กานต์ บุญยะกาญจน ³

บทคัดย่อ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย คือ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น 2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น 3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มแบบเจาะจงบุคคล ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี จำนวน 15 คน โดยมีสมาชิกกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีจำนวน 12 คน และเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 3 คน และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การบริหารกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี พบว่า การจัดการองค์การมีโครงสร้างการทำงานมีการรวมตัวกันมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารงาน มีการวางแผนของกลุ่มแต่ขาดการปฏิบัติงานร่วมกัน มีรับสมาชิกใหม่ตลอดเวลา การประสานงานเป็นไปค่อนข้างน้อย การรายงานจะเป็นในลักษณะการประชุมสามัญประจำปี และมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ปัญหาและอุปสรรคพบว่า ภูมิอากาศที่แห้งแล้งในช่วงปลูกข้าวจึงทำให้ผลผลิตข้าวที่นำมาทำข้าวเม่ามีข้าวเม่นดิบ ปริมาณข้าวเม่าไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย ลักษณะบรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย สถานที่การผลิต สภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อน การประชาสัมพันธ์ เงินทุนค่อนข้างจำกัด การจัดทำบัญชีที่ไม่ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยของสมาชิกจึงทำให้ไม่ต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ควรพัฒนากระบวนการผลิต ควรปรับปรุงและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ตอบสนองและทันสมัย ตามความนิยมในปัจจุบัน พัฒนาและส่งเสริมให้วัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มเพื่อสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญสูญ พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายมากขึ้น พัฒนาสถานที่ให้ถูกหลักการผลิตอาหารในระบบปิดและสะอาด เพื่อในอนาคตมีการขยายการตลาดไปสู่ต่างประเทศ

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน; แนวทางการพัฒนา; การบริหาร

¹บทความเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “หลักการบริหารกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน :กรณีศึกษา กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์กานต์ บุญยะกาญจน

²นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (กลุ่มวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีวิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นทั่วประเทศมีการนำเอาหลักการของวิสาหกิจชุมชนไปประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในพื้นที่ รวมไปถึงจังหวัดสกลนครซึ่งอยู่ในอาณาเขตของตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส โดยเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมแก่การปลูกข้าวพื้นที่หนึ่งของจังหวัดสกลนคร แต่ด้วยปัญหาราคาข้าวไม่เป็นไปตามความสมดุลของต้นทุนและกำไร จึงมีการรวมกลุ่มกันทำการแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าของข้าว จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้จากการปลูกข้าวปกติ

ทั้งนี้ โครงสร้างการรวมกลุ่มของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จะเป็นตามหลักการของการบริหาร แต่ในทางปฏิบัติหรือความเป็นจริงของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร กลับเป็นการทำในลักษณะของธุรกิจครอบครัว กล่าวคือ เป็นการทำข้าวเม่าในครัวเรือนของตนเอง ไม่ได้มีการรวมกลุ่มในทางปฏิบัติ แต่ในทางกลับกันด้วยข้าวเม่าของกลุ่มดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะตัวเป็นของขึ้นชื่อประจำอำเภอวานรนิวาส โดยมีการประพันธ์ไว้ในคำขวัญประจำอำเภอที่ว่า วานรเมืองธรรมะ วัดเสพระตะเคียนใหญ่ หินเห็บไหมมัดหมี่ คอนศรีข้าวเม่าหวาน หนองม่วงงานแข่งเรือ ม่วนเหลือบูญพระเวสสันดร ผู้วิจัยจึงมองว่าเป็นประเด็นสำคัญในการที่ผู้วิจัยต้องศึกษากลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงเห็นถึงความสำคัญในการศึกษากลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ทำให้กลุ่มข้าวเม่าดังกล่าวทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ที่มีภูมิสำเนาใกล้เคียงพื้นที่ในการทำวิจัยหรือเปรียบเสมือนคนในพื้นที่ซึ่งมีความสนใจที่จะศึกษากลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ไม่ว่าจะปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี และเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร อันนำไปสู่การพัฒนาของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ให้เป็นกลุ่มที่มีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบล

คอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ศึกษาการบริหารของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี นำไปสู่การทราบถึงการบริหารจัดการของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี และปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่กรณีศึกษา กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 113 คน ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน คนในชุมชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เวลาในช่วงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลา 60 วัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการบริหารกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
2. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
3. เผยแพร่แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบล

คอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : หน้า 1082) ให้ความหมายของ วิสาหกิจ หมายถึง การประกอบกิจการที่ยาก สลับซับซ้อน หรือเสี่ยงต่อการขาดทุน ล้มละลาย

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548: หน้า 1) ได้ให้ความหมาย วิสาหกิจชุมชน หมายความว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

ศรีปริญญา ฐประจ่าง (2548: หน้า 22) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง ประชาชนในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป แล้วจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน รัฐบาลจะเข้าไปให้ความรู้ ให้โอกาสให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อกลุ่มเหล่านั้นจะได้ผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อจำหน่าย ทั้งในชุมชนหรือนอกชุมชน เป็นธุรกิจขนาดจิ๋วในชุมชน ไม่ใช่เป็นธุรกิจขนาดจิ๋วเฉพาะในครอบครัว แต่วิสาหกิจชุมชนเป็นการที่หลายครอบครัวมารวมตัวกันผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อส่วนรวม

จารุพงศ์ พลเดช (2546 : หน้า 10) ได้ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนว่า เป็นการประกอบกิจการของชุมชน โดยคนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ เพื่อการจัดการ ทุนทางสังคมของชุมชนที่มีอยู่เพื่อสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัวของชุมชน และระหว่างชุมชน โดยทุนในที่นี้ ให้ความหมายรวมถึง ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ทุนที่เป็นผลผลิต ทุนความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

วิจิต นันทสุวรรณ (2544, หน้า 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประกอบการซึ่งรวมถึงกระบวนการผลิต และทรัพยากรทุกขั้นตอนโดยมีภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ชุมชนซึ่งมิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคมด้วย

สมศักดิ์ สุริโย (2547, หน้า 2) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมที่สร้างรายได้ อย่างมั่นคงรูปแบบหนึ่ง ที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม สร้างผลผลิตของกิจการซึ่งเกิดจากสินทรัพย์ของชุมชน ที่มีรูปแบบการบริหารจัดการสมัยใหม่โดยคนในชุมชนเป็นกิจการของคนในชุมชนที่ปลูกให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นฟื้นขึ้นมาเป็นพลังให้กับชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินกิจการ คือการพึ่งตนเองและพึ่งพากันและกันของชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (2548, หน้า 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดและไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน

จากที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของ วิสาหกิจชุมชน ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าว ได้ว่า เป็นการรวมกลุ่มภายในชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาในชุมชน มีปรัชญาที่เน้นการอยู่ได้ด้วยตนเอง พึ่งพาตนเอง และความพอเพียง การเรียนรู้ในชุมชนเกิดจากการเน้นการเชื่อมโยงเครือข่ายและเชื่อมโยงกระบวนการผลิต อันนำไปสู่ผลที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและเป็นการกระจายรายได้ในชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจิต นันทสุวรรณ (2544, หน้า 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประกอบการซึ่งรวมถึงกระบวนการผลิต และทรัพยากรทุกขั้นตอนโดยมีภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ชุมชนซึ่งมิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคมด้วย

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิสาหกิจชุมชน

จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ (2558, หน้า 34) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการร่วมมือของคนในชุมชนที่มีการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา มีการเรียนรู้การจัดการร่วมกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมการผลิตการแปรรูปโดยใช้ทุนทางสิ่งแวดล้อม ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคมของชุมชนเริ่มต้นจากการระดมทุนการทำกิจการร่วมกัน ทั้งด้านการผลิต การตลาด การจัดการสินค้า การเงิน/บัญชี การสร้างเครือข่าย การจัดสวัสดิการ การแบ่งปันผลประโยชน์ เพื่อการพึ่งตนเองและการเพิ่มรายได้ให้ชุมชน โดยมุ่งเน้นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับคนในชุมชนรวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

จงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2556, หน้า 21) ได้ให้ความหมายว่า การใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยสามารถบรรลุเป้าหมายของวิสาหกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดด้านต่าง ๆ การจัดการมาดำเนินการให้ประสบความสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ ดิน เครื่องจักร วิธีการ และการบริหารให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547, หน้า 112) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการวางแผนกิจกรรมที่เกี่ยวกับอนาคตประกอบด้วยหลายขั้นตอนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับให้ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ทฤษฎีการบริหารจัดการของ Luther H. Gulick and Lyndall Urwick Urwick (วิเชียร วิทย์อุตม: 2551, หน้า 18) ซึ่งได้กล่าวถึงแนวทางของการบริหารจัดการ ในการส่งเสริมการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันภายในองค์กร เรียกว่า POSDCoRB ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการบริหาร 7 ประการ ในการสร้างกลไกและโครงสร้างให้กับองค์กร ตรีเตรียมบุคลากรหรือคนในองค์กรที่มีความแตกต่างกันให้อยู่ในแผนกหรืองานที่เหมาะสมกับองค์กร อันนำไปสู่ผู้บริหารที่มีอำนาจในการบริหารสามารถบริหารและสั่งการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบของ POSDCoRB มีดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดเป้าหมายขององค์กรว่าต้องทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อะไร และจะดำเนินการอย่างไร หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นการวางแผนโครงการซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนที่จะมีการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคการดำเนินการตามเทคนิคกระบวนการที่สำคัญจำเป็นต้องทำเป็นขั้นตอน ขั้นตอนในการวางแผน มีดังนี้ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนวิเคราะห์ ขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการประเมินผล

2. การจัดองค์การ (Organization) คือ เป็นการกำหนดจัดตั้งโครงสร้างขององค์กร ให้มีความเหมาะสมและชัดเจนกับงาน กำหนดอำนาจหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นทางการภายในองค์กรเพื่อประสานงานหน่วยงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบในการจัดการองค์กร มีดังนี้ ภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กร ขอบข่าย ความรับผิดชอบของงานในองค์กร สายการบังคับบัญชา จำนวนบุคลากรและการประเมินผลและควบคุมงาน

3. การจัดกำลังคน (Staffing) คือ การจัดตัวบุคคล เป็นการบริหารงานบุคคลของฝ่ายบริหารที่ต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาว่าจะดูแลควบคุมจัดสรรคนอย่างไรให้เหมาะสมกับงาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ ดังนี้ การกำหนดนโยบาย การวางแผนกำลังคน การจัดบุคคลและการสรรหาบุคคล การพัฒนาบุคลากร การให้เงินเดือนและค่าตอบแทน งานทะเบียนประวัติหรือข้อมูลบุคลากร งานประเมินการปฏิบัติงาน

4. การอำนวยการ (Directing) คือ การตัดสินใจและสั่งการ การควบคุมงาน การติดตามผลงาน และศิลปะในการบริหารงาน โดยกิจกรรมอำนวยการที่สำคัญ มีดังนี้ การประสานงาน การตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการ การสั่งงาน การติดตามการสร้างความมุ่งมั่น การใช้อำนาจผู้นำ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การจัดระบบสื่อสารและการสร้างเครือข่าย และการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ

5. การประสานงาน (Coordinating) คือ การร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น คือหัวใจของการบริหาร

6. การรายงาน (Reporting) คือ การรายงานความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในองค์การให้ทุกฝ่ายทราบ รวมถึงงานประชาสัมพันธ์ (Public Relation) ด้วย โดยการรายงานจะอยู่ด้วยกัน

2 ลักษณะ คือ รายงานขณะปฏิบัติงานเป็น เป็นการรายงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการรายงานเมื่อสิ้นสุดแผนงาน เป็นการรวบรวมผลการดำเนินงานทั้งหมด

7. การงบประมาณ (Budgeting) คือ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณไม่ว่าในรูปของการวางแผนและการควบคุมด้านการเงินการบัญชี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยเงินงบประมาณ โดยสามารถแบ่งลักษณะงบประมาณได้ 2 ภาค คือ งบประมาณภาครัฐการจัดสรร จัดทำโดย กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ไปตามความจำเป็น โดยจัดสรรตามแผนงานโครงการ และงบประมาณของภาคเอกชน เป็นทุนบริษัท ห้างร้านได้มาจากการระดมทุน เช่น หุ้น เงินกู้ เป็นต้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มินระดา โคตรศรีวงศ์ และ สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม ตำบลมะบ้า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด ศึกษาสภาพการบริหารจัดการกลุ่ม ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทอผ้าไหม ศึกษาปัญหาและอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม ประสบความสำเร็จเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ใช้การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย จำนวน 15 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ นำข้อมูลมาสรุป และเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า 1) มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน ผู้นำกลุ่มมีความรับผิดชอบ เสียสละ สมาชิกในกลุ่มมีทักษะและความชำนาญในการผลิตมีการจัดตั้งเพื่อควบคุม ตรวจสอบ และรับประกันคุณภาพผลิตภัณฑ์ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย มีเงินทุน มีเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) ปัญหาและอุปสรรค คือ พ่อค้าคนกลางกดราคา ไม่มีพื้นที่ปลูกหม่อนและต้นไหมที่ให้ธรรมชาติ สมาชิกมีฝีมือในการทอลายใหม่ ๆ ปัญหาต้นทุนในการผลิต และแนวทางในการพัฒนาทอผ้าไหมสู่ความสำเร็จและยั่งยืน คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ทันสมัย ช่องทางการตลาดที่สะดวก รวดเร็ว ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ทั้งต้องมีการสืบทอดและอนุรักษ์ไว้ในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

เดชวิทย์ นิลวรรณ (2555) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มตัดเย็บบ้านดอนแดง พบว่า เป็นการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การบริหารจัดการ การตลาด การผลิต และการเงินการบัญชี เพื่อนำปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การวางแผนพัฒนาการบริหารของกลุ่มให้เกิดความยั่งยืน

ชวโรจน์ ศรีทน (2557) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากเหล็กน้ำพี้ ในตำบลน้ำพี้ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในสภาพปัจจุบันในการจัดการและรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสังเกตและการจัดสนทนากลุ่ม พบว่า สภาพแวดล้อมภายใน จุดแข็งคือ ผู้นำกลุ่มมีความรู้และเสียสละ จุดอ่อนคือ สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มที่น้อยโอกาส คือ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

และเอกชน ส่วนอุปสรรค คือ มีการลอกเลียนแบบของผลิตภัณฑ์สภาพปัจจุบันของการจัดการมีประธานกลุ่มเป็นผู้จัดการหลัก โดยมีส่วนร่วมของสมาชิก

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การศึกษาวิสาหกิจชุมชนในมิติของพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยส่วนของงานวิจัยข้างต้นมุ่งเน้นการศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเป็นอันดับแรก เพื่อจะนำไปสู่การศึกษาที่จะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของวิสาหกิจชุมชน แล้วถึงจะนำไปสู่การศึกษาในลำดับท้ายสุดเพื่อแก้ปัญหา อุปสรรคหรือหาทางให้ปัญหา อุปสรรค อันเป็นการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักการบริหารและแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหาร ปัญหาและอุปสรรค และ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่นโดยวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลและปรากฏการณ์ในเชิงลึกที่ดำเนินการศึกษา คือ บ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเชิงพรรณนา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 รูปแบบของการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ทาง คือ ข้อมูลที่ได้จากเอกสารจากทางราชการ

3.1.1 ข้อมูลที่มาจากเอกสารจากทางราชการ (Document Research) ได้แก่ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการ ทบพทววรรณกรรม งานวิจัยต่าง ๆ การสืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของการวิสาหกิจชุมชน

3.1.2 ข้อมูลที่มาจากสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ซึ่งเป็นกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการควบคู่ไปกับวิธีการแบบสังเกตเพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานและปัญหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 113 คน ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน คนในชุมชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น พื้นที่การปกครองของตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการ

สัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 15 คน ประกอบด้วย 1). กลุ่มข้าวม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการ ฝ่ายผลิต ฝ่ายการเงิน-บัญชี 2) หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมัญจาคีรี เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลของสำนักงานเกษตรตำบลอำเภอมัญจาคีรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มข้าวม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนจัดการกลุ่มและสมาชิก ส่วนปัญหาและอุปสรรค ส่วนแนวทางการพัฒนา

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากกลุ่มข้าวม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมัญจาคีรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์

2. สัมภาษณ์ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มข้าวม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร มาทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ต่อไป และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมัญจาคีรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์

3.5 ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน – พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 รวมเวลา 2 เดือน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มข้าวม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ในส่วนที่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็นแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านจัดการกลุ่มและสมาชิก ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการพัฒนา เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยเนื้อหา สังเคราะห์เนื้อหา และประมวลข้อมูล

3.7 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีวิธีการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แล้วนำเครื่องมือดังกล่าวไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของมือเพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ต่อไป

4. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่มและสมาชิก

การศึกษาวิจัยในส่วนนี้ใช้จากการพิจารณาตามแนวทฤษฎีการบริหารจัดการของ Gulick และ Urwich เรียกว่า POSDCoRB ที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดกำลังคน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน การงบประมาณ มาแยกพิจารณาตามองค์ประกอบทฤษฎีดังกล่าวเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร สามารถแยกผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1. การวางแผน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน ซึ่งมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน คือ กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร มีการดำเนินการวางแผนการดำเนินงานกลุ่มในการประชุมสามัญประจำปี มีกฎระเบียบของกลุ่มที่ชัดเจน แต่ในความเป็นจริงกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีกลับไม่ได้มีลักษณะที่มีการรวมกลุ่มกันที่เป็นกิจลักษณะ กล่าวคือ เป็นการรวมกลุ่มแบบหลวม ๆ การทำข้าวเม่าจะอยู่ในรูปแบบธุรกิจครัวเรือน ทำข้าวเม่าแยกเป็นเฉพาะครัวเรือนของตนเอง ไม่ได้ร่วมกันทำเป็นกลุ่ม จึงเป็นผลทำให้กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีไม่มีการวางแผนการผลิต ไม่มีการวางแผนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะที่โดดเด่น แต่ด้วยมองว่าผลิตภัณฑ์ข้าวเม่าของกลุ่มมีเอกลักษณ์ เป็นของขึ้นชื่อของตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จนเป็นส่วนหนึ่งของคำขวัญอำเภอวานรนิวาสที่ว่า วานรเมืองธรรมะ วัดเสพระตะเคียนใหญ่ หินเห็บไหมมัดหมี่ คอนศรีข้าวเม่าหวาน หนองม่วงงานแข่งเรือ ม่วนเหล็อบุญพระเวสสันดร จึงทำให้ข้าวเม่าบ้านคอนศรี เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและมีกลุ่มลูกค้า และยังเป็นที่ต้องการของตลาดจนในบางวันของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวเม่านั้นไม่เพียงพอต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ร่วมกับองค์กรของรัฐคือ องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์ ร่วมจัดงานประจำปี “เทศกาลกินข้าวเม่ารับลมหนาว บ้านคอนศรี ของดี ตำบล คอนสวรรค์” มีการจัดจำหน่ายข้าวเม่าที่เหลือจากการขายเองของสมาชิกที่ขายไม่หมดและนำมาบรรจุเป็นข้าวเม่าสุญญากาศ โดยนำมารวมกันแล้วนำมาจำหน่ายในงาน กล่าวคือ กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีจะรับเอาข้าวเม่าของสมาชิกมาเป็นศูนย์กลางในการจัดจำหน่าย ซึ่งการขายข้าวเม่าของกลุ่มจะขายให้พ่อค้าแม่ค้าคนกลางเจ้าประจำ หรือ ลูกค้ามาเป็นลูกค้ารายใหม่บ้าง ทั้งนี้กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีมองว่ากลุ่มของตนยังขาดการขายในช่องทางออนไลน์ที่เป็นของกลุ่มที่เป็นของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีเอง

2. การจัดองค์การ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน ซึ่งมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน คือ กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร มีโครงสร้างของกลุ่มที่ชัดเจน โดยประธานกลุ่มจะเป็นผู้หาอาสาสมัครที่มีความชำนาญของงานแต่ละฝ่ายและสมาชิกต้องมีความสมัครใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามฝ่ายที่ได้รับมอบหมายแต่ละฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย มีประธานกลุ่ม มีรองประธานกลุ่ม มีบัญชีกลุ่ม ฝ่ายการผลิตมีกฎระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานกลุ่มชัดเจน ซึ่งแต่ละขั้นตอนของกลุ่มสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทั้งสิ้น

3. การจัดกำลังคน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน ซึ่งมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน คือ กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร ได้ทำการรับสมัครสมาชิกใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และมีสมาชิกใหม่เข้าร่วมกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีอยู่เรื่อย ๆ เช่นกัน แต่ขาดสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มเป็นกลุ่มสมาชิกที่อยู่ในช่วงสูงวัย จึงทำให้สมาชิกของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีขาดกลุ่มเป็นเด็กรุ่นใหม่หรือวัยรุ่นที่จะเป็นผู้สืบทอดหรือสืบสารภูมิปัญญาการทำข้าวเม่าในรูปแบบของบ้านคอนศรีที่มีกระบวนการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

4. การอำนวยความสะดวก

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน ซึ่งมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีการมอบหมายงานในกลุ่มให้กับสมาชิกที่มีความเหมาะสมกับสมาชิกที่ได้รับมอบหมายในงานนั้น ๆ การทำงานในกลุ่มเป็นการทำงานในลักษณะของช่วยเหลือกันซึ่งและกัน อยู่กันแบบพี่น้อง ไม่มีการบังคับบัญชาที่เป็นลักษณะในเชิงอำนาจสายการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นเพราะว่าสมาชิกในกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีล้วนแล้วรู้จักกันเป็นพื้นฐานของวิถีชีวิตปกติอยู่แล้ว โดยมีการไปมาหาสู่กันเป็นปกติอยู่แล้วเช่นกัน ทุกคนในสมาชิกจึงต่างก็พึ่งพาอาศัยกันเป็นผลทำให้การทำงานในหน้าที่กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีที่ได้รับมอบหมายหรือการทำงานภายในกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีเป็นไปตามวิถีชาวบ้านในกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ไม่ได้เป็นการบังคับบัญชาเชิงสายการบังคับบัญชาแต่อาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในกลุ่มแทน

5. การประสานงาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน ซึ่งมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน คือ การประสานของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีค่อนข้างน้อยเพราะเป็นสาเหตุจากการที่กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีมีลักษณะการแยกการทำข้าวเม่าเป็นการทำธุรกิจของครัวเรือน การประสานงานที่เกิดขึ้นนั้นโดยส่วนมากจะเกิดขึ้นในกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีนั้น จะเป็นการประสานงานที่เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ที่มีการจัดปีละครั้ง และ การประชุมเพื่อจัดงาน เทศกาลกินข้าวเม่ารับลมหนาว บ้านคอนศรี ของดี ตำบล คอนสวรรค์

6. การรายงาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน ซึ่งมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน คือ การรายงานผลของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี จะเป็นการรายงานผลการดำเนินการของกลุ่มในการประชุมของกลุ่มข้าวเม่า ซึ่งการประชุมเป็นการประชุมที่มีลักษณะติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ซึ่งการประชุมแจ้งเป็นแจ้งผลการดำเนินงาน การจ่ายปันผลต่าง ๆ แก่สมาชิกพร้อมการปันผลหุ้นแก่สมาชิกตามหุ้นที่สมาชิกได้ลงทุนไว้ในตอนเข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่ตอนแรกของการเป็นสมาชิก

7. การงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน ซึ่งมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน คือ แหล่งเงินทุนกลุ่มข้าวเม่ามาจากหุ้นของสมาชิกจากข้อบังคับให้ฝาก 120 บาท ต่อหุ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความสมัครใจของสมาชิกในการลงทุน ซึ่งเงินหุ้นที่สมาชิกลงทุนไว้นั้นจะนำไปเพื่อปล่อยกู้ให้สมาชิก และเงินทุนอีกส่วนหนึ่งเป็นทุนสนับสนุนจากรัฐบาลโดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อเพื่อให้สมาชิกกู้เงินส่วนไปเป็นต้นทุนในการผลิตข้าวเม่าเช่นเดียวกับเงินทุน

ในส่วนแรก และกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีมีนโยบายเพื่อป้องกันการสูญหายของเงินหรือเพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ของการเงินทุนที่ได้จากหุ้นของสมาชิกและเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลทั้งสองส่วนดังกล่าว และเพื่อความสบายใจของสมาชิก ทางกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีจึงมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี บัญชีการกั๊ยืมเงินของสมาชิกในกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ซึ่งค่อนข้างเป็นระบบ แต่ด้วยเป็นการทำบัญชีรายรับรายจ่าย บัญชีการกั๊ยืมเงินด้วยการทำมือจึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ในบางครั้ง ทางกลุ่มมองว่าการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดทำบัญชีดังกล่าวจะเป็นผลดีและอยากมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบบัญชี

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน โดยการใช้คำถามสัมภาษณ์เชิงลึก มีการแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์ออก แต่คำถามในลักษณะที่ชัดเจนเพื่อตอบวัตถุประสงค์ และมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

ภูมิอากาศที่แห้งแล้งในช่วงปลูกข้าวเริ่มแรกจึงทำให้ผลผลิตข้าวที่นำมาทำข้าวเม่าของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีนั้น จึงทำให้ข้าวที่นำมาทำข้าวเม่ามีลักษณะข้าวที่เม็ดลีบจำนวนถึง 30-40% ของข้าวที่เก็บเกี่ยวเพื่อนำมาทำข้าวเม่าโดยประมาณ ทำให้สมาชิกกลุ่มคาดการณ์จำนวนของข้าวเม่าที่ต้องผลิตในแต่ละวันหรือในแต่ละครั้งซึ่งทำได้ยาก จึงส่งผลทำให้ในการผลิตข้าวเม่าของสมาชิกที่กระทำไปเพื่อตอบสนองต่อผู้บริโภคนั้น ไม่เพียงพอต่อผู้บริโภคหรือลูกค้าที่มีการสั่งข้าวเม่าไว้

การคัดเลือกข้าวที่จะมาทำข้าวเม่าต้องเป็นข้าวที่ไม่แก่จนเกินไปและอ่อนจนเกินไปหรืออาจกล่าวได้ว่า ช่วงระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวข้าวต้องมีความเหมาะสมกับการที่จะนำข้าวมาทำข้าวเม่าเพื่อให้ได้ข้าวเม่าที่มีรสชาติดีที่สุดเป็นเอกลักษณ์ของข้าวเม่ากลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ซึ่งเป็นของดีอำเภอวานรนิวาส ทั้งนี้ ข้าวที่นำมาทำข้าวเม่าต้องเป็นข้าวที่มีน้ำนมข้าวครึ่งหนึ่งของเม็ดข้าวซึ่งขึ้นอยู่กับความชำนาญของสมาชิกแต่ละคนด้วย เพราะหากคัดเลือกข้าวที่อ่อนจนเกินไปจะทำให้การทำข้าวเม่าเป็นก้อนไม่เป็นเม็ดสวยหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า ข้าวขี้หนู และการคัดเลือกการเก็บเกี่ยวข้าวยังมีผลต่อปริมาณข้าวที่สูญเสียข้าวที่มีบางเมล็ดไม่เหมาะแก่การทำข้าวเม่าซึ่งต้องมีการนำข้าวในส่วนนั้นออก

ปริมาณข้าวไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค กล่าวคือ กระบวนการทำข้าวเม่าของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีมีหลายขั้นตอน และยังมีเครื่องมือที่ทันสมัยที่ คือในกระบวนการขั้นตอนการตำข้าวของการทำข้าวเม่า สมาชิกของกลุ่มข้าวเม่ายังใช้ครกตำและเครื่องตำเป็นไม้ที่ประกบกับรถไถซึ่งใช้น้ำมัน ซึ่งเครื่องจักรดังกล่าวยังขาดความทันสมัยที่อาจมีเครื่องจักรที่สามารถใช้ได้ดีกว่า และอยากภาครัฐเข้ามาพัฒนาในส่วนนี้ ในกระบวนการทำข้าวเม่าในส่วนของการแยกเปลือกของข้าวออกจากข้าวเม่าหลังจากมีการตำข้าวด้วยรถไถประกบกับครกยังใช้เป็นกระดังที่ใช้มือของสมาชิกในการแยกเปลือกของข้าวซึ่งทำให้กระบวนการที่กล่าวมานี้ช้ามากในการทำข้าวเม่าเพื่อออกจำหน่ายในแต่ละครั้ง ทำให้สมาชิกในกลุ่มสามารถผ่อนแรงได้ จึงทำให้ปริมาณการทำข้าวเม่าในแต่ละวันจะเป็นการทำที่ลักษณะที่เป็นการจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

สถานที่ในจัดทำข้าวเม่าของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เป็นสถานที่เปิด ไม่ถูกต้องตามสุขลักษณะของการทำอาหาร เพื่อการบริโภคเพราะอาจมีการเจือปนสิ่งต่าง ๆ ที่มากับลม และการทำข้าวเม่าในสถานที่เปิดนี้ยังทำให้กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีไม่สามารถขอขึ้นทะเบียน อย. ได้

ลักษณะบรรจุภัณฑ์ที่สมาชิกทำการขายเองยังเป็นลักษณะบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สามารถเก็บสินค้าข้าวเม่าได้ระยะเวลานาน และมีลักษณะที่ขาดง่ายเนื่องจากภาชนะเป็นเพียงถุงพลาสติกไม่หนาเท่านั้น จึงทำให้ในบางครั้งในระหว่างการขนส่งทำให้สินค้าเสียหาย

การผลิตสินค้าข้าวเม่าเป็นการผลิตในสถานที่เปิด และมีสภาพอากาศในช่วงปีที่มีลักษณะที่ร้อนจึงทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรค ในการผลิตที่ทำให้การผลิตในแต่ละวันได้น้อยลง

การประชาสัมพันธ์ สมาชิกยังขาดทักษะที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ด้วยเทคโนโลยีผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์

สมาชิกที่รวมกลุ่มตอนนี้ขาดการสานวัตถุประสงค์ร่วมกัน และยังขาดสมาชิกรุ่นใหม่ เข้ามาสืบสานภูมิปัญญาการทำข้าวเม่า

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน โดยการใช้คำถามสัมภาษณ์เชิงลึก มีการแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้างต้น และมีลักษณะการตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีลักษณะของคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

ความต้องการของผู้บริโภคมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ต้องพัฒนาการผลิตให้สามารถรองรับและเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเครื่องจักรที่ทันสมัยลดการใช้มนุษย์ในกระบวนการผลิต

ควรปรับปรุงและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ตอบสนองและทันสมัย ตามความนิยมในปัจจุบัน เพื่อเป็นช่วยในการตัดสินใจในการเลือกผลิตภัณฑ์ข้าวเม่าบ้านคอนศรีในการบริโภคของลูกค้าใหม่

พัฒนาและส่งเสริมให้วัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มเพื่อสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหายจากท้องถิ่นบ้านคอนศรี และเพื่อคงความเป็นกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีให้ดำรงอยู่

กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี มีเพียงผลิตภัณฑ์ข้าวเม่า จึงควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแปรรูปข้าวเม่าในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้าวพองข้าวเม่า เป็นต้น

การผลิตข้าวเม่าบ้านคอนศรีเป็นระบบเปิดหรือทำในสถานที่เปิด จึงควรพัฒนาสถานที่ให้ถูกหลักการผลิตอาหารในระบบปิดและเพื่อที่สามารขอ อย. ได้ในอนาคต เพื่อมีการขยายการตลาดไปสู่ต่างประเทศ

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง หลักการบริหารกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร จากการสัมภาษณ์สรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

5.1.1 จากการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัด สกลนคร

กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี มีโครงสร้างของกลุ่มที่ชัดเจน มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มชัดเจน ประกอบด้วย มีประธานกลุ่ม มีรองประธานกลุ่ม มีบัญชีกลุ่ม ฝ่ายการผลิต แต่ขาดฝ่ายการตลาด มีการประชุมสามัญประจำปี มีกฎระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานกลุ่มชัดเจน การรวมกลุ่มเป็นแบบหลวม ๆ ไม่ได้ร่วมกันทำ มีการรับสมัครสมาชิกใหม่ ๆ อยู่ตลอดแต่ขาดสมาชิกที่เป็นเด็กรุ่นใหม่ มีการมอบหมายในกลุ่มสมาชิกมีความเหมาะสมกับคนที่ได้รับมอบหมายการทำงานในกลุ่มเป็นช่วยเหลือกันและกันไม่มีการบังคับบัญชา การประสานงานของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรีค่อนข้างน้อยเพราะเกิดจากการที่ลักษณะการแยกการทำธุรกิจของครัวเรือน ส่วนแหล่งเงินทุนกลุ่มข้าวเม่ามาจากหุ้นของสมาชิกจากข้อบังคับให้ฝาก 120 บาท ต่อหุ้น เพื่อเอาไปปล่อยกู้ให้สมาชิก ส่วนแหล่งเงินทุนของธุรกิจครัวเรือนที่ใช้เป็นทุนเก่าจากรายได้ของปีที่แล้ว และกู้จากกลุ่ม และทุนสนับสนุนจากรัฐบาล มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ค่อนข้างเป็นระบบ แต่ไม่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดทำผลประกอบของกลุ่มมาจากดอกผลของการปล่อยกู้ของกลุ่มข้าวเม่าคอนศรี กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรียังรับซื้อข้าวเม่าที่สมาชิกจำหน่ายไม่หมดสามารถนำส่วนจำหน่ายไม่หมดนั้น ขายให้กลุ่มข้าวเม่าบ้านศรี เพื่อที่จะทำเป็นข้าวเม่าสุญญากาศ

กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี มีการจัดงานประจำปี “เทศกาลกินข้าวเม่ารับลมหนาว บ้านคอนศรี ของดี ตำบล คอนสวรรค์” มีการจัดจำหน่ายข้าวเม่าที่เหลือจากการขายเองของสมาชิก โดยกลุ่มจะเป็นศูนย์กลางในการจัดจำหน่าย กล่าวคือ การขายของกลุ่มจะขายให้พ่อค้าแม่ค้าคนกลางเจ้าประจำ แต่ขาดการขายในช่องทางออนไลน์ที่เป็นของกลุ่ม

ผลิตภัณฑ์มีลักษณะที่โดดเด่นเพราะเป็นของขึ้นชื่อของตำบลคอนสวรรค์ แต่บรรจุภัณฑ์มีลักษณะทั่วไป ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการแปรรูปเป็นอย่างอื่น เพื่อใช้ในการเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ขาดการวางแผนการผลิต เนื่องจากกลุ่มมองว่า ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นที่ต้องการของตลาดจนในบางวันของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวเม่านั้นไม่เพียงพอต่อผู้บริโภค

กระบวนการผลิตมีลักษณะที่ต้องทำเองขั้นตอนมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการผลิตในบางขั้นตอน เช่น กระบวนการแยกข้าวออกจากรวงยังมีการเครื่องที่เป็นเครื่องประดิษฐ์เอง จึงทำให้การผลิตในแต่ละวัน ผลผลิตทำได้น้อยเนื่องจากขั้นตอนการผลิตมีหลายขั้นตอน จึงเป็นผลทำให้ผลผลิตที่ได้ในแต่ละวันไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

อุปกรณ์ในการผลิต เช่น ขั้นตอนการตำข้าว ยังใช้ครกตำและเครื่องตำเป็นไม้ที่ประกอบด้วยรถไถ ซึ่งขาดความทันสมัยที่อาจมีเครื่องจักรที่สามารถใช้ได้ดีกว่า ทั้งนี้การแยกเปลือกของข้าวออกจากข้าวเม่ายังใช้เป็นกระด้งในการแยกเปลือกของข้าว และสถานที่เป็นสถานที่เปิด

5.1.2 จากการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอวานรนิวาส จังหวัด สกลนคร

ภูมิอากาศที่แห้งแล้งในช่วงปลูกข้าวจึงทำให้ผลผลิตข้าวที่นำมาทำข้าวเม่ามีข้าวเม็ดลีบจำนวนถึง 30-40% ของข้าวที่ใช้ทำข้าวเม่าโดยประมาณ ทำให้การคาดการณ์จำนวนที่ต้องผลิตทำได้ยาก การคัดเลือกข้าวที่จะมาทำข้าวเม่าต้องเป็นข้าวที่ไม่แก่จนเกินไปและอ่อนจนเกินไป เพราะหากคัดเลือกข้าวที่อ่อนจนเกินไปจะทำให้การทำข้าวเม่าเป็นก้อนไม่เป็นเม็ดสวยหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า ข้าวขึ้นหนู และการคัดเลือกการเก็บเกี่ยวข้าวยังมีผลต่อปริมาณข้าวที่สูญเสียข้าวที่มีบางเมล็ดไม่เหมาะแก่การทำข้าวเม่าซึ่ง

ต้องมีการนำออก ลักษณะบรรจุภัณฑ์ในส่วนมีสมาชิกทำการขายเองยังเป็นลักษณะบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สามารถเก็บสินค้าข้าวเมาได้ ระยะเวลา และยังมีลักษณะที่ขาดง่ายเนื่องจากภาชนะเป็นเพียงถุงพลาสติกไม่หนาเท่า นั้น จึงทำให้ในบางครั้งในระหว่างการขนส่งทำให้สินค้าเสียหาย การผลิตสินค้าข้าวเมาเป็นการผลิตในสถานที่เปิด และมีสภาพอากาศในช่วงปีที่มีลักษณะที่ร้อน การประชาสัมพันธ์ สมาชิกยังขาดทักษะที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ด้วยเทคโนโลยีผ่านช่องทางต่าง ๆ และสมาชิกที่รวมกลุ่มตอนนี้ขาด การสานวัตกรรมประสงคร่วมกัน และยังขาดสมาชิกรุ่นใหม่ เข้ามาสืบสานภูมิปัญญาการทำข้าวเมาได้

5.1.3 จากการวิจัยพบว่า เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเมาได้บ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร

ความต้องการของผู้บริโภคมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ต้องพัฒนาการผลิตให้สามารถรองรับและเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

ควรปรับปรุงและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ตอบสนองและทันสมัย ตามความนิยมในปัจจุบัน

พัฒนาและส่งเสริมให้วัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มเพื่อสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญสูญ

กลุ่มข้าวเมาได้บ้านคอนศรี มีเพียงผลิตภัณฑ์ข้าวเมาได้ จึงควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

การผลิตข้าวเมาได้บ้านคอนศรีเป็นระบบเปิดหรือสถานที่เปิด จึงควรพัฒนาสถานที่ให้ถูกหลักการผลิตอาหารในระบบปิด และควรขอ อย. เพื่อในอนาคตมีการขยายการตลาดไปสู่ต่างประเทศ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง หลักการบริหารกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มข้าวเมาได้บ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

5.2.1 แนวทางการบริหารกลุ่มข้าวเมาได้บ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร

โดยการบริหารกลุ่มข้าวเมาได้บ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร มีดังนี้ การจัดการองค์การ โครงสร้างการทำงานของผู้ผลิตข้าวเมาได้ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร ได้รวมตัวกันจดทะเบียนเป็น วิสาหกิจชุมชน มีการแบ่งโครงสร้างการบริหารงาน และมีการแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการ ฝ่ายผลิต ฝ่ายการเงิน-บัญชี เป็นคณะกรรมการหลัก มีการวางแผนของกลุ่ม มีรับสมาชิกใหม่ตลอดเวลา การประสานงานเป็นไปค่อนข้างน้อย การรายงานจะเป็นในลักษณะการประชุมสามัญประจำปี และมีการจัดทำบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการบริหารจัดการของ Luther H. Gulick and Lyndall Urwick (วิเชียร วิทย์อุดม: 2551, หน้า 18) ซึ่งได้กล่าวถึงแนวทาง ของการบริหารจัดการ ในการส่งเสริมการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันภายในองค์กร เรียกว่า POSDCoRB ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น กระบวนการบริหาร 7 ประการ ในการสร้างกลไกและโครงสร้างให้กับองค์กร ตระเตรียมบุคลากรหรือคนในองค์กรที่มีความ แตกต่างกันให้อยู่ในแผนกหรืองานที่เหมาะสมกับองค์กร อันนำไปสู่ผู้บริหารที่มีอำนาจในการบริหารสามารถบริหารและสั่งการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.2 ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเมาได้บ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร

ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มข้าวเมาได้บ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ภูมิอากาศ ที่แห้งแล้งในช่วงปลูกข้าวจึงทำให้ผลผลิตข้าวที่นำมาทำข้าวเมาได้มีข้าวเม็ดลีบ ปริมาณข้าวเมาได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของ

ผู้บริโภค ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย ลักษณะบรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย สถานที่การผลิต สภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อน การประชาสัมพันธ์เงินทุนค่อนข้างจำกัด การจัดทำบัญชีที่ไม่ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยของสมาชิกจึงทำให้ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเดชวิทย์ นิลวรรณ (2555) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มตัดเย็บบ้านดอนแดง พบว่า เป็นการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การบริหารจัดการ การตลาด การผลิต และการเงินการบัญชี เพื่อนำปัญหาดังกล่าวไปสู่การวางแผนพัฒนาการบริหารของกลุ่มให้เกิดความยั่งยืน

5.2.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ควรพัฒนากระบวนการผลิต ควรปรับปรุงและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ตอบสนองและทันสมัย ตามความนิยมในปัจจุบัน พัฒนาและส่งเสริมให้วัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มเพื่อสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น พัฒนาสถานที่ให้ถูกหลักการผลิตอาหารในระบบปิดและควรขอ อย. เพื่อในอนาคตมีการขยายการตลาดไปสู่ตลาดต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวโรจน์ ศรีทน (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากเหล็กน้ำพี้ ในตำบลน้ำพี้ อำเภอน้ำพี้ จังหวัดอุดรธานี ศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพปัจจุบันในการจัดการและรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โอกาส คือ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน และการจัดการกลุ่มมีประธานเป็นผู้จัดการหลัก โดยมีส่วนร่วมของสมาชิก ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ

6. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรมีการปลูกฝัง ส่งเสริม ให้คนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญของกลุ่ม เพื่อภูมิปัญญาของกลุ่มจะได้ไม่สูญหายไป ควรมีการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้สมาชิกในกลุ่ม เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในจำหน่ายสินค้า ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายเพื่อเป็นการต่อยอดพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน อันนำไปสู่การใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการดำเนินงานของกลุ่ม

ควรศึกษาหลักการบริหารกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มข้าวเม่าบ้านคอนศรี ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ที่เป็นทั้งการวิจัยคุณภาพและปริมาณ เพื่อประกอบการวางแผนการผลิตในอนาคต

7. เอกสารอ้างอิง

จินตนา กาญจนวิสุทธิ. (2558). เส้นทางวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาอาชีพและการพึ่งพาตนเอง.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุไรรัตน์ แสนใจรักษ์ (2553). ชุมชนพอเพียง. กรุงเทพฯ: ไร่ลาย.

ชฎากาญจน์ เจริญรบ, พรศิริ กองนวล และพนา รติมณฑรกุล. (2551). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจ

พอเพียง. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

จงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2556). การจัดการและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. สงขลา: สถาบันสันติศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประภัสรา ปราชญา. (2564) แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชน

บ้านคลองสำโรง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

มินระดา โคตรศรีวงศ์, สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. (2559). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษากลุ่มทอผ้า

ใหม่บ้านห้วยหลิม ตำบลมะบัว อำเภอนาทม จังหวัดน่าน

วิจิต นันทสุวรรณ. (2544). แผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจ. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์.

วิเชียร วิทยอุดม. (2551). ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพมหานคร: ธนัชการพิมพ์.

สมศักดิ์ สุริโย. (2547). การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ:

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2547). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.